

” Купчик Л. Науково-дослідницька діяльність як складник формування комунікативної та міжкультурної компетентності здобувачів нефілологічних спеціальностей. *Освіта. Інноватика. Практика*, 2026. Том 14, № 1. С. 90-96. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i1-012>.

Kupchik L. Naukovo-doslidnytska diialnist yak skladnyk formuvannya komunikatyvnoi ta mizhkulturnoi kompetentnosti здобувачів нефілологічних спеціальностей [Research activity as a component of developing communicative and intercultural competence of non-philological students]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka – Education. Innovation. Practice*, 2026. Vol. 14, No 1. S. 90-96. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol14i1-012>.

УДК 378.147:81'243:316.77

DOI: 10.31110/2616-650X-vol14i1-012

Лариса КУПЧИК

Національний університет водного господарства та природокористування, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-8544-0931>

l.y.kupchik@nuwm.edu.ua

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК СКЛАДНИК ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ ТА МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ НЕФІЛОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Анотація. У статті розглядається науково-дослідницька діяльність як ефективний компонент формування комунікативної та міжкультурної компетентностей здобувачів нефілологічних спеціальностей. Автор досліджує теоретичні основи та сучасні методичні підходи до інтеграції наукової роботи в освітній процес, зокрема компетентнісний, діяльнісний та проектний підходи, що забезпечують одночасний розвиток професійних, комунікативних і міжкультурних навичок студентів. У статті проаналізовано сучасні вітчизняні та зарубіжні наукові джерела, рекомендації Європейського Союзу та загальноєвропейські стандарти мовної освіти, які підкреслюють значення комунікативної та міжкультурної компетентностей для навчання упродовж життя та професійної діяльності. Наведено приклади форм і методів організації науково-дослідницької діяльності у вищій освіті нефілологічних спеціальностей, серед яких індивідуальні та колективні дослідницькі проекти, кейс-методи, рольові ігри, міжнародні та міждисциплінарні проекти, участь у конференціях та наукових гуртках, а також застосування цифрових і ШІ-інструментів для збору, аналізу та презентації інформації. Визначено педагогічні умови ефективного залучення студентів до НДД: поетапне включення до дослідницького процесу, створення студентських наукових груп, інтеграція дослідницьких завдань в освітні компоненти, забезпечення міжнародного та міжкультурного контексту досліджень. Дослідження демонструє, що активна участь студентів у науково-дослідницькій діяльності сприяє розвитку академічного письма, усного мовлення, навичок аргументованого представлення власної позиції, критичного мислення, міжкультурної чутливості та готовності до професійної взаємодії у глобальному середовищі. У висновках підкреслюється, що науково-дослідницька діяльність є інтеграційним механізмом, що поєднує теоретичні знання з практичними навичками комунікації та міжкультурної взаємодії, а також формує трансверсальні компетентності, необхідні для сучасного конкурентоспроможного фахівця нефілологічного профілю.

Ключові слова: науково-дослідницька діяльність; комунікативна компетентність; міжкультурна компетентність; нефілологічні спеціальності.

Larysa KUPCHYK

National University of Water and Environmental Engineering, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-8544-0931>

l.y.kupchik@nuwm.edu.ua

RESEARCH ACTIVITY AS A COMPONENT OF DEVELOPING COMMUNICATIVE AND INTERCULTURAL COMPETENCE OF NON-PHILOLOGICAL STUDENTS

Abstract. The article examines research activity as an effective component in developing communicative and intercultural competences of non-philological students. The author investigates the theoretical foundations and contemporary methodological approaches to integrating research work into the educational process, particularly competence-, activity-, and project-based approaches, which simultaneously foster the development of professional, communicative, and intercultural skills in students. The study analyzes recent domestic and international scientific sources, European Union recommendations, and European language education standards, emphasizing the importance of communicative and intercultural competencies for lifelong learning and professional practice. Examples of forms and methods of organizing research activity in higher education for non-philological disciplines are provided, including individual and group research projects, case studies, role-playing games, international and interdisciplinary projects, participation in conferences and scientific clubs, as well as the use of digital and AI tools for data collection, analysis, and presentation. The pedagogical conditions for effective student engagement in research activity are identified: phased involvement in the research process, creation of student research groups, integration of research tasks into academic courses, and provision of international and intercultural research contexts. The study demonstrates that active student participation in research activity contributes to the development of academic writing, oral communication, presentation skills, critical thinking, intercultural sensitivity, and readiness for professional interaction in a global environment. The conclusions highlight that research activity serves as an integrative mechanism that combines theoretical knowledge with practical skills in communication and intercultural interaction, while also fostering transversal competencies essential for a modern, competitive non-philological specialist.

Keywords: research activity; communicative competence; intercultural competence; non-philological majors.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку вищої освіти характеризується переходом від знаннєвої до компетентнісної парадигми, що орієнтує освітній процес не лише на засвоєння теоретичного матеріалу, а й на формування здатності майбутнього фахівця ефективно застосовувати знання у практичній, комунікативній та міжкультурній взаємодії. В умовах глобалізації, стрімкого розвитку технологій, академічної мобільності та посилення міжнародної співпраці все більшої ваги набувають комунікативна та міжкультурна компетентності, які визначають успішність професійної діяльності, участі у міжнародних проєктах і здатність до міжособистісної та міждисциплінарної співпраці.

Для здобувачів нефілологічних спеціальностей, зокрема технічного, економічного, медичного, екологічного, аграрного чи правничого профілю, формування зазначених компетентностей часто не є безпосереднім завданням освітніх програм. Вивчення іноземної мови для них зазвичай обмежується освітніми компонентами на першому і/або другому курсах з невеликою кількістю кредитів, що не завжди забезпечує розвиток навичок міжкультурного спілкування та академічного письма на високому рівні. Водночас сучасна практика вищої школи свідчить, що залучення студентів до науково-дослідницької діяльності (НДД) може виступати ефективним інструментом інтеграції фахових, комунікативних і соціокультурних компетентностей.

Науково-дослідницька діяльність створює унікальні умови для формування мовної гнучкості, аналітичного мислення, уміння аргументувати власну позицію, вести науковий діалог, презентувати результати досліджень у міжкультурному середовищі. Вона також сприяє розвитку академічної автономії, рефлексивності, критичного мислення, навичок командної роботи та цифрової грамотності – ключових компонентів сучасного професійного профілю випускника.

Однак, попри зростання уваги до компетентнісного та дослідницько-орієнтованого підходів у вищій освіті, проблема інтеграції НДД у процес формування комунікативної та міжкультурної компетентностей студентів нефілологічних спеціальностей залишається недостатньо дослідженою. У науково-методичній літературі спостерігається брак системного аналізу педагогічних умов, технологій, форм та методів, що забезпечують ефективну взаємодію між дослідницькою діяльністю та розвитком мовленнєво-комунікативних умінь студентів.

Отже, актуальність даної статті зумовлюється необхідністю теоретичного осмислення та практичного обґрунтування ролі науково-дослідницької діяльності як інтеграційного механізму формування комунікативної та міжкультурної компетентностей здобувачів нефілологічних спеціальностей, а також визначення ефективних педагогічних підходів до її реалізації у сучасному освітньому процесі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останніми роками науковці все активніше досліджують питання інтеграції НДД у професійну підготовку здобувачів закладів вищої освіти. Так, М. Князян [1] підкреслює, що НДД сприяє розвитку аналітичного та критичного мислення, методологічної культури й готовності до впровадження інновацій у професійній сфері. Т. Медведовська [4] наголошує на практичній цінності студентських дослідницьких проєктів для розвитку навичок академічного письма, усного виступу та аргументації, що прямо впливає на комунікативну компетентність. Ю. Слодницька [5] досліджує механізми формування науково-дослідницької компетентності в умовах інноваційного університетського середовища, зазначаючи, що участь студентів у міжнародних програмах, мобільності та міждисциплінарних проєктах стимулює міжкультурне мислення та глобальну академічну активність. М. Byram [6] і М.Á. Candel-Mora [7] виділяють ключові компоненти міжкультурної комунікативної компетентності, підкреслюючи необхідність розвитку здатності до критичного осмислення культурних відмінностей і ефективної взаємодії з представниками різних культур у навчальному та професійному середовищі.

Європейські документи, зокрема Рекомендації ЄС [9] та Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти [8], визначають комунікативну та міжкультурну компетентності як ключові для навчання упродовж життя, закликаючи інтегрувати практичні дослідницькі завдання та міжкультурну взаємодію в зміст освітніх програм. Вітчизняні автори [10] уточнюють, що міжкультурна компетентність передбачає знання про культурні особливості, навички співпраці та критичного аналізу власних цінностей у процесі комунікації.

Таким чином, останні публікації демонструють, що НДД виступає не лише освітньою стратегією, а й інтеграційним механізмом для формування академічної, комунікативної та міжкультурної готовності майбутніх фахівців нефілологічних спеціальностей.

Мета дослідження: Метою дослідження є обґрунтування ролі та визначення педагогічних умов ефективного залучення здобувачів нефілологічних спеціальностей до науково-дослідницької діяльності як засобу формування їхньої комунікативної та міжкультурної компетентності.

Для досягнення поставленої мети передбачено виконання таких завдань:

1. Проаналізувати науково-методичні джерела з проблеми формування комунікативної та міжкультурної компетентностей у процесі професійної підготовки здобувачів вищої освіти.

2. Уточнити сутність понять «комунікативна компетентність», «міжкультурна компетентність» та «науково-дослідницька діяльність» у контексті професійної освіти здобувачів нефілологічних спеціальностей.

3. Визначити потенціал НДД як засобу розвитку зазначених компетентностей у здобувачів нефілологічних спеціальностей.

4. Окреслити педагогічні умови, форми та методи організації НДД, що сприяють ефективному формуванню комунікативної та міжкультурної компетентностей.

5. Розробити рекомендації щодо впровадження елементів дослідницької діяльності в освітній процес здобувачів нефілологічних спеціальностей.

Методи дослідження. У рамках дослідження для обґрунтування ролі науково-дослідницької діяльності у формуванні комунікативної та міжкультурної компетентностей здобувачів вищої освіти були застосовані комплексні методи педагогічного аналізу. Так, було застосовано контент-аналіз науково-методичної літератури для вивчення питання формування комунікативної та міжкультурної компетентностей й інтеграції НДД у професійну підготовку; систематизацію та узагальнення результатів попередніх досліджень для виявлення ефективних підходів і практик у контексті розвитку комунікативної та міжкультурної компетентностей здобувачів вищої освіти нефілологічних спеціальностей.

Виклад основного матеріалу дослідження. У рекомендаціях Європейського Союзу (ЄС) визначено вісім ключових компетентностей для навчання упродовж життя, серед яких знаходимо комунікативну (multilingualism) та міжкультурну (cultural awareness and expression) компетентності [9]. Формування комунікативної та міжкультурної компетентностей здобувачів нефілологічних спеціальностей ЗВО є складним педагогічним процесом, що передбачає інтеграцію знань, умінь і ціннісних орієнтацій.

Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти описують комунікативну компетентність як таку, що реалізується у різних контекстах за різних умов через дії, спрямовані на створення і сприйняття текстів, у зв'язку з певними темами і сферами спілкування і з застосуванням відповідних стратегій, що визначає здатність людини до вирішення завдань спілкування у різних умовах з урахуванням різних обмежень та цілеспрямовано формується в процесі навчання мовам [8 с. 9]. Комунікативна компетентність – це здатність ефективно взаємодіяти з іншими людьми у різних соціальних та професійних контекстах, що включає мовний, соціокультурний та стратегічний складники. На думку вітчизняних науковців, формування іншомовної комунікативної компетентності здобувачів вищої освіти здійснюється через їхню інтеракцію на основі комунікативно-орієнтованих завдань і автентичного навчального матеріалу [2]. Для здобувачів (ЗВО) нефілологічних спеціальностей важливим є розвиток здатності до академічного спілкування та презентації результатів досліджень іншою мовою, що передбачає високий рівень компетентності не лише у рідній мові чи мові навчання, а й в іншій/их іноземній/их мові/ах. Відповідно до «Плану заходів щодо формування єдиного індикатора ключових компетентностей» (The European Indicator of Language Competence), українські лінгводидакти [3] виокремлюють три основні складники іншомовної комунікативної компетентності. По-перше, лінгвістичну компетентність, що охоплює засвоєння знань про функціонування іноземної мови та їх практичне застосування у мовленнєвій діяльності. По-друге, соціальну компетентність, яка включає соціокультурний, соціолінгвістичний і професійний компоненти, забезпечуючи використання мови як засобу соціокультурного розвитку особистості та засвоєння нової культурної реальності. По-третє, комунікативну компетентність, що передбачає володіння нормами і правилами мовлення, узгодженими із загальними граматичними принципами, та формує здатність ефективно використовувати мову у процесі спілкування.

Рекомендації ЄС трактують міжкультурну компетентність як «розуміння та повагу до того, як ідеї та смисли творчо виражаються та передаються у різних культурах, у тому числі і через різноманітні види мистецтва та інші культурні форми. Вона включає активну участь у процесі розуміння, розвитку та вираження власних ідей і відчуття свого місця або ролі в суспільстві різними способами та в різних контекстах» [9]. Міжкультурна компетентність охоплює знання про культурні особливості, уміння співпрацювати з представниками інших культур та здатність до критичного осмислення власних культурних цінностей [6]. Вітчизняні науковці детермінують міжкультурну компетентність як «здатність комунікувати з представниками іншої (етнічної, релігійної, лінгвальної чи соціальної) спільноти на основі поваги, позитивного ставлення, толерантності, ретельно обираючи відповідні стратегії, тактики і лінгвістичні засоби задля досягнення порозуміння і уникнення конфліктів, базуючись на знаннях (мова, культура, спосіб мислення, моделі поведінки, правила) і їх практичному застосуванні [10, с. 26].

У літературі виокремлюють такі групи методик для формування обох компетентностей: проблемно-орієнтоване навчання, проєктна діяльність з міжкультурним компонентом, кейс-методи й рольові ігри, навчання через співпрацю (collaborative learning) та використання автентичних

матеріалів і цифрових симуляцій (включно з віртуальними контактами з іноземними партнерами) [7]. Ці підходи дозволяють одночасно розвивати мовні навички, міжособистісні стратегії й толерантні установки, які є основою комунікативної та міжкультурної компетентностей.

Для їхнього розвитку ефективним засобом виступає НДД, яка:

- створює умови для активної комунікації у міждисциплінарних та міжнародних проектах;
- стимулює критичне мислення та аргументацію;
- розвиває навички академічного письма та публічних виступів;
- сприяє міжкультурному обміну знаннями та досвідом.

Науково-дослідницька діяльність – це пізнавальна діяльність, що охоплює послідовність дій, які відповідають основним етапам наукового пошуку: визначення проблеми, формулювання завдань і гіпотези; проведення теоретичного аналізу наукових джерел; обґрунтування інноваційного підходу до розв'язання проблеми; вибір методів дослідження; організацію та проведення експерименту; упровадження отриманих результатів; аналіз, узагальнення та формулювання висновків. Саме така діяльність сприяє формуванню аналітичного й критичного мислення майбутнього фахівця, розвитку його методологічної культури та готовності до створення й упровадження інновацій у професійній сфері [1, с. 86].

У науково-педагогічній літературі виокремлюють кілька ключових підходів до інтеграції НДД в освітній процес – компетентнісний, діяльнісний та проєктний.

Компетентнісний підхід спрямований на формування у студентів цілісної системи знань, умінь, навичок і ціннісних орієнтацій, які забезпечують здатність ефективно діяти в професійних і міжкультурних контекстах. У межах науково-дослідницької діяльності він передбачає:

- спрямованість на результат навчання, тобто не лише оволодіння методологією дослідження, а й розвиток умінь комунікувати результати своєї роботи зрозуміло, логічно й аргументовано;

- формування дослідницької та комунікативної компетентностей у взаємозв'язку – через написання наукових текстів, участь у наукових конференціях, дискусіях, міжкультурних проєктах;

- розвиток міжкультурної чутливості під час аналізу зарубіжних наукових джерел, співпраці з іноземними колегами або обговорення тем, що відображають різні культурні перспективи.

Для здобувачів нефілологічних спеціальностей (інженерних, економічних, медичних тощо) цей підхід важливий тим, що формує не лише фахові, а й трансверсальні (надпрофесійні) компетентності – уміння аргументовано представляти власну позицію, вести науковий діалог, критично осмислювати інформацію різними мовами.

Діяльнісний підхід акцентує увагу на процесі пізнання та дослідницької взаємодії, де студент виступає активним суб'єктом наукового пошуку. У такому підході комунікативна й міжкультурна компетентності формуються в дії, тобто в реальному контексті виконання завдань. Це передбачає:

- самостійне формулювання проблеми, постановку дослідницьких питань і пошук шляхів їх розв'язання;

- роботу в командах, що стимулює комунікативну взаємодію, розвиток умінь аргументовано висловлювати думки, слухати інших, домовлятися;

- рефлексію власної дослідницької діяльності, що допомагає усвідомлювати культурні особливості наукового дискурсу (відмінності у стилі комунікації, аргументації, презентації результатів у різних країнах).

Отже, діяльнісний підхід сприяє переходу від пасивного засвоєння знань до творчого їх застосування, розвиваючи у студентів навички міжособистісної та міжкультурної взаємодії, критичного мислення й академічної доброчесності.

Проєктний підхід розглядає науково-дослідницьку діяльність як послідовність етапів реалізації конкретного дослідницького проєкту — від визначення проблеми до представлення результатів. Він поєднує елементи дослідження, творчості, співпраці й міжкультурного спілкування. У контексті формування комунікативної та міжкультурної компетентностей він передбачає:

- створення міждисциплінарних і міжкультурних студентських проєктів, де учасники з різних освітніх програм або країн досліджують спільну проблему;

- публічне представлення результатів (усна презентація, доповідь, наукова стаття, постер), що розвиває академічне мовлення, навички публічної комунікації та риторичну культуру;

- формування відповідальності за результат колективної діяльності, що вчить толерантності, відкритості до різних точок зору, взаємоповаги та співпраці.

Для студентів нефілологічних спеціальностей такий підхід особливо ефективний, адже він поєднує професійно-орієнтований зміст з практикою міжкультурного спілкування, як, наприклад, у міжнародних освітніх або дослідницьких проєктах.

Таким чином, науково-дослідницька діяльність розглядається як педагогічний інструмент інтеграції знань, умінь та цінностей, що забезпечує ефективне формування комунікативної та

міжкультурної компетентностей здобувачів вищої освіти нефілологічних спеціальностей. Така інтеграція забезпечує не лише засвоєння наукових методів, а й формує готовність студентів ефективно взаємодіяти в багатомовному та мультикультурному професійному середовищі, що є ключовою вимогою сучасної освіти й глобалізованого ринку праці. Сьогодні здобувач вищої освіти розглядається як активний учасник академічної спільноти, співавтор наукового пізнання, а не як пасивний споживач знань. Як зауважує Ю. Слодницька, можливість здобувачів вищої освіти брати участь у програмах міжнародної мобільності, подвійних дипломах, міжнародних стажуваннях посилює їхній дослідницький потенціал і формує глобальне мислення [5, с. 4].

НДД виступає інтеграційним механізмом, що поєднує теоретичні знання з практичними навичками комунікації та міжкультурної взаємодії, створюючи умови для всебічного розвитку майбутніх фахівців нефілологічних спеціальностей. Алгоритм інтеграції НДД в освітній процес передбачає врахування ряду організаційно-педагогічних умов:

1. Інтеграція дослідницьких завдань в освітні компоненти, у структурі яких варто передбачати міні-дослідження, аналітичні огляди або рефлексивні звіти, пов'язані з реальними проблемами галузі.

2. Поетапне залучення студентів до НДД:

I етап – ознайомчий: вивчення методології досліджень, аналіз наукових джерел.

II етап – аналітичний: формулювання проблеми, постановка гіпотези, добір методів.

III етап – практичний: проведення мініекспериментів, опитувань, кейс-досліджень.

IV етап – презентаційний: публічний захист результатів, участь у студентських конференціях, створення наукових постерів чи мультимедійних проєктів.

3. Створення студентських наукових товариств, гуртків чи проблемних груп, у межах яких відбуваються міждисциплінарні дискусії, круглі столи, обмін досвідом з представниками інших спеціальностей та культур.

4. Залучення до міжнародних і міжуніверситетських проєктів забезпечує реальний міжкультурний контекст дослідницької діяльності та формує здатність до співпраці в мультикультурному середовищі.

Практичне впровадження НДД в освітній процес здобувачів нефілологічних спеціальностей сприяє формуванню комунікативної та міжкультурної компетентностей через застосування різних форм, методів, технологій та інструментів організації наукової роботи, до яких відносимо:

1. Індивідуальні та колективні дослідницькі проєкти, коли студенти готують наукові доповіді, презентації та публікації з актуальних проблем своєї спеціальності, що сприяє розвитку навичок академічного письма, усного виступу та аргументації.

2. Міжнародні та міждисциплінарні проєкти шляхом участі у програмах eTwinning, COIL, Erasmus+ або онлайн-дослідженнях дозволяє студентам взаємодіяти з представниками інших культур, розширює їхній світогляд і стимулює міжкультурну комунікацію.

3. Наукові гуртки та конференції як платформа для обговорення результатів досліджень у колективі, адже участь у дебатах та семінарах розвиває критичне мислення, вміння слухати, співпрацювати та презентувати інформацію різними мовами.

4. Кейс-метод, за допомогою якого студенти аналізують реальні виробничі або соціальні ситуації з позиції дослідника, що вимагає аналізу даних, порівняння культурних контекстів і розроблення аргументованих рішень.

5. Використання цифрових технологій й інструментів ШІ (Mendeley, Grammarly, ChatGPT, Google Workspace, Miro, Notion AI, онлайн-бібліотеки, програми для візуалізації даних, бази даних для пошуку джерел, як Google Scholar, ResearchGate, Scopus, Web of Science), які полегшують збір та аналіз інформації, підвищують якість академічних текстів та сприяють самостійній роботі студентів.

Мовленнєво-комунікативний компонент відіграє важливу роль у формуванні комунікативної та міжкультурної компетентностей здобувачів нефілологічних спеціальностей у процесі дослідницької діяльності. Одним із ключових напрямів є організація міжкультурних дискусій, під час яких студенти мають можливість представити результати своїх досліджень, порівняти різні культурні підходи до вирішення наукових або професійних проблем, а також обмінятися досвідом із зарубіжними колегами чи запрошеними фахівцями. Така діяльність формує толерантність, відкритість до нових ідей і вміння вести конструктивний діалог у міжкультурному середовищі. Важливою складовою є підготовка мультимедійних презентацій і наукових постерів англійською або іншою іноземною мовою, що сприяє розвитку академічної мобільності, формує навички публічних виступів, академічного письма, а також вміння презентувати власні наукові результати у міжнародному просторі. Не менш значущим є впровадження рефлексивних завдань, які передбачають самооцінку студентом власного комунікативного стилю, аналіз труднощів у спілкуванні, визначення власних культурних установок і шляхів їх удосконалення. Такий підхід сприяє усвідомленому розвитку комунікативної культури, емпатії та готовності до ефективної міжкультурної взаємодії у професійному середовищі. Тому студенти, які активно залучені до науково-дослідницьких проєктів, можуть демонструвати вищий

рівень володіння академічною мовою, впевненість у публічних виступах і здатність працювати у полікультурному середовищі.

Висновки і перспективи подальших досліджень. У ході дослідження було встановлено, що науково-дослідницька діяльність є ефективним засобом формування комунікативної та міжкультурної компетентностей здобувачів нефілологічних спеціальностей. Вона створює умови для активної міждисциплінарної та міжкультурної взаємодії, розвитку критичного мислення, академічного письма, усної презентації та навичок аргументованого ведення дискусії.

Застосування компетентнісного, діяльнісного та проєктного підходів в освітньому процесі дозволяє інтегрувати дослідницькі завдання в освітні компоненти, організувати індивідуальні та колективні проєкти, кейс-методи, рольові ігри, а також залучати студентів до міжнародних і міжуніверситетських програм. Така інтеграція сприяє розвитку не лише професійних знань, а й трансверсальних компетентностей, що включають міжособистісну комунікацію, міжкультурну чутливість і готовність до співпраці у глобальному середовищі.

Перспективними напрямками подальших досліджень є:

1. Розробка методичних моделей інтеграції НДД у конкретні дисципліни у розрізі освітніх програм нефілологічного профілю з урахуванням міжкультурного компонента.
2. Емпіричне вивчення ефективності цифрових і ШІ-інструментів у процесі розвитку комунікативної та міжкультурної компетентностей студентів.
3. Дослідження впливу міжнародних проєктів і програм академічної мобільності на формування глобального мислення та науково-дослідницького потенціалу здобувачів освіти.

Таким чином, науково-дослідницька діяльність виступає інтеграційним механізмом, що поєднує теоретичні знання з практичними навичками комунікації та міжкультурної взаємодії, забезпечуючи всебічний розвиток майбутніх фахівців нефілологічних спеціальностей.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Джерела фінансування. Дослідження не отримувало зовнішнього фінансування.

Доступність даних. Це дослідження не передбачало використання окремих наборів даних.

Використання засобів штучного інтелекту (ШІ). Інструменти штучного інтелекту не використовувались при написанні цієї роботи.

Список використаних джерел

1. Князян, М. (2020). Науково-дослідницька діяльність як чинник формування компетентності професійного саморозвитку майбутніх фахівців. *Актуальні питання гуманітарних наук. Серія «Педагогіка»*, 27(6), 84-87. <https://doi.org/10.24919/2308-4863.6/27.204647>
2. Купчик, Л. Є., Літвінчук, А. Т., & Микитин, І. С. (2023). Формування англомовної комунікативної компетентності студентів засобами «перевернутої аудиторії». *Академічні візії*, 24. <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10026467>
3. Лозинська Л. Ф., Курах Н. П., & Депчинська І. А. (2022). Формування іншомовної комунікативної компетентності студентів у процесі вивчення іноземної мови. *Академічні студії. Серія «Гуманітарні науки»*, 1, 245-252. <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2022.1.38>
4. Медведовська, Т. (2024). Науково-дослідницька діяльність студентів закладів вищої освіти. *Collection of Scientific Papers «ЛОГОΣ»*, (October 18, 2024; Cambridge, UK), 335-340. <https://doi.org/10.36074/logos-18.10.2024.078>
5. Слодиницька, Ю.Р. (2025). Формування науково-дослідницької компетентності здобувачів вищої освіти в умовах інноваційного університетського середовища. *Академічні візії*, 42. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15395564>
6. Byram, M. (2021). *Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence*. Revisited. Bristol: Multilingual Matters.
7. Candel-Mora, M. Á. (2019). Intercultural communication competence in specialized languages and contexts: research prospects and possibilities. *Advanced Linguistics*, 4, 4-9. <https://doi.org/10.20535/2617-5339.2019.4.181340>
8. Council of Europe. (2001). *Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching, assessment*. Cambridge: Cambridge University Press. 273 p. URL: <https://rm.coe.int/16802fc1bf>.
9. European Union. (2018). *Recommendation on Key Competences for Lifelong Learning*. <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/improving-quality/key-competences>
10. Hamaniuk, V., Karpiuk, V., Shumilina, I., & Ustinova, V. (2024). The concept of "intercultural competence" in educational and scientific discourses. *Educational Dimension*, 11, 1-27. <https://doi.org/10.55056/ed.715>

References

1. Kniazian, M. (2020). Naukovo-doslidnytska diialnist yak chynnyk formuvannia kompetentnosti profesiinoho samorozvytku maibutnix fakhivtsiv [Research activities as a factor to form the future specialists' competence of professional self-development]. *Current Issues of the Humanities. Series «Pedagogy»*, 27(6), 84-87. <https://doi.org/10.24919/2308-4863.6/27.204647>
2. Kupchik, L. Ye., Litvinchuk, A. T., & Mykytyn, I. S. (2023). Formuvannia anhlomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti studentiv zasobamy «perevernutoi audytorii» [Formation of English language communicative competence through flipping the classroom]. *Academic Visions*, 24. <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.10026467>

3. Lozynska L. F., Kurakh N. P., & Depchynska I. A. (2022). Formuvannia inshomovnoi komunikatyvnoi kompetentnosti studentiv u protsesi vyvchennia inozemnoi movy. [Formation of foreign language communicative competence of students in the process of foreign language learning]. *Akademichni studii. Seria «Humaitarni nauky»*, 1, 245–252. <https://doi.org/10.52726/as.humanities/2022.1.38>
4. Medvedovska, T. (2024). Naukovo-doslidnytska diialnist studentiv zakladiv vyshchoi osvity [Research activities of higher education students]. *Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ»*, (October 18, 2024; Cambridge, UK), 335–340. <https://doi.org/10.36074/logos-18.10.2024.078>
5. Slodynytska, Yu.R. (2025). Formuvannia naukovo-doslidnytskoi kompetentnosti zdobuvachiv vyshchoi osvity v umovakh innovatsiinoho universytetskoho seredovyshcha [Formation of scientific and research competence of higher education students in an innovative university environment]. *Academic Visions*, 42. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15395564>
6. Byram, M. (2021). *Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence*. Revisited. Bristol: Multilingual Matters.
7. Candel-Mora, M. Á. (2019). Intercultural communication competence in specialized languages and contexts: research prospects and possibilities. *Advanced Linguistics*, 4, 4-9. <https://doi.org/10.20535/2617-5339.2019.4.181340>
8. Council of Europe. (2001). *Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching, assessment*. Cambridge: Cambridge University Press. 273 p. URL: <https://rm.coe.int/16802fc1bf>.
9. European Union. (2018). *Recommendation on Key Competences for Lifelong Learning*. <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/improving-quality/key-competences>
10. Hamaniuk, V., Karpiuk, V., Shumilina, I., & Ustinova, V. (2024). The concept of “intercultural competence” in educational and scientific discourses. *Educational Dimension*, 11, 1-27. <https://doi.org/10.55056/ed.715>

| Матеріал надійшов до редакції: 14.11.2025 р. | Прийнято до друку: 25.12.2025 р. | Опубліковано: 02.02.2026 р. |

